١٢٨٢–ՍԵՓԵՐ–٢٦–ԱՆԱԹԱՒՐԳԱ

ՕՆ ԻՒՂԻՒՆՃԻԿ ՍԵՆԵ–ՆՈՒՄԵՐՈ–309–ՀԱՐՃԱՄՊԱ–7–ՅՈՒԼԻՍ–1865

ԱՆԳԻԱՆԿԱ–19–ՅՈՒԼԻՍ–1865

ՄԷԾ ՄՈՒՏԱՑԸ

ՀԱՅԱՏԻՍ

Իւր պու Մէծմուտայը Հայաստան, հեր հատիւնա ճուամա երթեսի կիւնլերի ատաղձլուճագ տոր։

Սենեսի բեշին օլարագ . . . . 140 ղուրուշ.
Ամբը այլոզը քեզալիք . . . 70 „
Իւշ այլոզը քեզալիք . . . . 40 „
Վէ պիր Նումերօսու . . . . 3 „

Տաշբալար իշիւն պէհէր Նումերօսու փոսթախանէ Նիզամը մուհիմմինէ իւճրեթ ալմնաճազը խատսէթէն պէյան օրունուր։

Իլանաթրն պէհէր սրրատը պիր տէֆալիգ 3 ղրշ.
Իրի տէֆա իշիւն պէհէր տէֆաղնա . . 2 „
Իւշ տէֆա իշիւն պէհէր տէֆաղնա . . 1½ „
Իւշ տէֆաղան զիատէ օլան, վէ զայէթ ուղուն իլանաթ իշիւն այրրնա բազարլըգ օրունուր։

Տաշրարտան կէլէն մէքթուպ վէ իլանաթրն բօսթա մէսարիֆլերի, կէնտերէնկերին իւ զերինէ պու տուզու պու մահալէ պէյան օրունուր։

ՈՒՄՈՒՐՈՒ ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ, ՊԼԻՏԻՅԷ, ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ

ՎԷՔ ՄԷՎԱՏԸ ՆԱՓՈԼԵՅԸ ՍԵՅՅԻՐԻՅԷ ՄԻՒԹԱԼԻԳ ՂԱԶԷԹԱ

ԱՍԻԹԱՆԷ 7 ՅՈՒԼԻՍ

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱԱԽԻԼԻՅԷ

Մ–պոպոէլ մոպոէսի.

Յուրնալտա մուպատէլէ մատատէսի հագգրնտա պիր պիրի արգասընա իւշ պէյիւք մուպահասա պէնոի գրաաթ օլունուր, վէ պու գատար ուղուն լագբոտրլար իլէ, Յուրնալ մուպատէլէնին խազինէյէ զայէթ խայրը վէ տօլայըսընտան ահալիյէ տաւխի իֆրաթ ֆայիտէլի օլսուզունու խոպաթ իտէր։ Պու թէտպիրին խազինէճէ պէյիւք ֆայիտէ հասըլ իտէճէյինէ քիմսէնին պիր շէքք վէ շիւպհէսի օլմայըպ, Յուրնալ պու իտուսուսլարտա եէնի պիր շէյ էյրէթմէզ պիղէ. եէնի էյրէնալիմիզ շէյ շուտուր քի, Ֆրանսա տաւխի իրի տէֆա քէնոի էվրագընը պու վէճհ իլէ թէպսիլ իտիւպ խազինէճէ վէ միւլքճէ պէյիւք ֆայտէլեր կէօրմիշ սիւր։ Յուրնալըն մուպատէլէ հագգընտա էնգուվվէթլու պիւրհանը պու տուր, վէ զանն իտէրսին քի, պիւթիւն պիւթիւն պու պիւրհանա տայանմըշ տոր. Յուրնալըն պու հիմմէթինէ թէշէքքիւր իտէրիզ, լաքին մուպատէլէ հէ. տէֆինէ կէլինճէյէտէք, եօլտա Ֆըրանսատան իպրէթ ալաճագ տահա պաշգա խայրը մուհիմ մատատէլեր պուլունուղունտան օնլարը իւզերինէ տաւխի իքիշէր իւշէր մուպահասա եազմասընը արզու իտէրիզ։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԵՃՆԵՊԻՅԷ

ՖՐԱՆՍԱ։ Մէճլիսլերին գաբանտը ղը մալիւմ տիւր. իմբէրաթոր իմբէրաթորիչա վէ տայրէի իմբէրաթորիսէ թագմը իլէ Իլչնպէկէր համամլարընա կիթմէք իւզրէ տիրլէր, վէ գէրգ կիւն գատար օրատա գալաճագ. լարընտան, աղոսթոսուն օն պէշինտէ տաւխի Բարիստէ պուլունմալարը մէմուլ տէյիլ տիր, պու ճիւմլէ իլէ Նապոլէոն եօրթուսու օլան պու կիւն իշիւն պէյիւք շէնլիքլէր վէ տօնանմալար հաղրրանմագտա տոր։

Շէյխ Ալտ իւլ Դատիր հաղրէթլէրի իշիւն Բարիստէ տաւխի պիր թագմ լագբոտրլար տօլաշըպ, Ռէզայիրտէ իմբէրաթոր վէքիլի օլմասը, եախատ մարէշալ փայէսի վէրիլմէսի սահիհ տէյիլ իսէ տէ շու գատարը սահիհ տիր քի, քէնոիսի Ֆրանսըզ թէպատասը տէֆթէրինէ գայտ օլունարագ, վէ Ֆրանսըզ թէպատալըզը հուգուգունա տաւխիլ օլարագ, սէրբէսթ սալըվէրիլճէք տիր. վէ Ֆրանսըզ թէպատալըզը հուգուգունու էսինտիքատ հէր մանսուպա կէշէպիլիր օլսուզունտան, իլէրիստէ իհտիմալ տըր քէնոիսինէ պիր պէյիւք մանսուպ տաւխի վէրիլիր։

Բարիստէ տաւխի այգըրը սըճագ իտիւպ, ահալի քէօյլէրէ սաղլըմըշ տոր։

Բարիսէ իլավէ օլան եէնի մահալլաթ իշիւն օն սէնէտէ իրի եիւղ էլլի միլիոն ֆրանգ սարֆ օլունմասընա, վէ իսթիգրազ սիւրէթի իլէ մէպլուզը մէպուրուն թէտարիք օլունմասընա մէճլիսճէ գարար վէրիլմիշ տիր։

Իտալընըզ պիր իքի մահալլէյէ օն սէնէ պիր տիւզլեյէ սէնէտէ իքի եիւղ երիմի պին քէսէ ագճէ եալընըզ միւնիսիբալիթէ թէրաֆընտան սարֆ օլունտուզու հալտէ, Բարիսին ճէսատէթի պունտան տա ալնաշըլապիլիր։

1867ատէ պէյիւք էքսբօզիսիօնա մախսուս օլաճագ պիլլոր սէրայն եաբըլմասընա տաւխի պաշլանմըշ տոր. պու սէրայն եէտի եիւզ էլլի արշըն պոյու վէ ալթը եիւզ արշըն էնի օլաճագ տոր, վէ եաբուսու հագգընտա հիքմէթլիւ շէյլեր նագլ օլունմագտա տոր։ Պու պինանըն ճէսատէթինի աղնամամագ իշիւն շունու պէյան իտէրիզ քի, Պէյօղլունտա գուրուլմուշ օլա, պոյու Թագսիմտէն Լէհ սօգաղընա գատար վարրպ. էնի տաւխի օրատան Լէնի շէհիր սօգաղընա գատար վասլ օլապիլիր։

ՐՈՒՍԻԱ. Թիֆլիս 10 յունիս. Թէլեգրաֆ խապերի։ Միւնիսիբալիթէ վէրկիսինէն տօլայը ալիւնքի կիւն պաղը իհթիալ ալամէթլերի վագի օրմուշ տուր. ահալինին քիւլիսի, շիմալիք պիր հիյէթը ինթիզարիյէ պուլունմագտա տոր։

ԻԹԱԼԻԱ. Պու տէֆա Իթալիատան խայրը խապերլեր ալընմագտա տոր. Բօմա իլէ օլան միւքեալէմէ գաբանմըշ իսէ տէ, պիւթիւն պիւթիւնէ տէ պաթալ օլմայրպ, եագընտա պիր եէնի միւքեալէմէ աչըլմասը տատի մուսամմէմ տիր։

Իթալիա իլէ Բօմանըն պիրլէշմէսի վէ իմթիզաճ իթմէսի, իքիսինէ տատի օ գատար խայրը տոր քի տէնիր. հէր միւթալաա հէր ինթիբազ կէրիտէ գալըպ, պու իքի տէվլէթ մուլագա պիր պիրի իլէ պարըշմալը տոր. Լար տէնիր։

Պապանիանըն Իթալիայը թանրմասը էսասէն գապուլ օլունուպ պիթիպ, եալընըզ ըէսմի մուամէլաթը գալմըշ տոր. Ընէմանեա վէ եագընտա պէք քիմ Ալսթրիա տաւխի պու հիքիմիթի թանրյաճագ տոր, Բօմա իլէ տատի իմթիզաճ հասըլ օլսուզու կիպի, արթըգ Իթալիա տէվլէթինին իշի սաղա պինիպ, վէ Իսրոքանըն էն պէօյիւք տէվլէթլէրինին պիրի սայըլըպ, հաթթա Իսրոքանըն շըմալ տէվլէթլերի իլէ ճէնուպ տէվլէթլերի պէյնինտէ մաթլուպ օլունան մուվազէնէ հասըլ օլուպ, կերիտէ գալան հեր իշ, բէք գօլայ թէսվիյէ օլապիլիր, եալընըզ պու միւթալաաբար Բօմա իլէ Իթալիայը իմթիզաճ իթմէրմէյէ բէք պէօյիւք պիր տէլալէթ տիր։

ՇՈՒԵՏ։ Շուէտ քայթախթը օլան Սթօգհոլմա, Լինատախ նամ պիր բաբասընն, ահալիյէ վէրմէյի հաղրդ–Ռիւնա ղէհր գաթարագ, պիր գաչ քիշի զէհիրլէնմիշ օլսուզու, հալատխաթը սահիհէտէն տիր։

Պու բաբաս Իրօթէսթան վէ չօլուգ չօճուգ տահիպի օլուպ, պու հատատաթընա կէօնակէօն պէհանէլեր պուլմուշ իսէ տէ, հիչ պիրինի շէրիաթ տիյնէմէյիպ, գաթլէ հիքմ օլունմուշ տուր։

Իրոքա, Իրօթէսթանտան մատատա օլան բաբասլարա Իրէր եախսա Լատէ իսմինի վէրիր, վէ Իրօթէսթան բաբասլարընա տաւխի Խամիէր իսմի վէրիլիր։ Պիզտէ տաւխի Իրօթէսթան բատէօրլերինէ այրը պիր իսիմ վէրիլմէմիշ իսէ տէ. բաբաս տէմէրլէ տաւխի նէ մէզհէպտէն օլատուզու աղ նատշըլամատաղընտան, օ սէպէպ իշիւն մէզհէպինի տաւխի զիքր իթմիշիզ։

ՆԻՒ ՋԷԼԱՆՏ։ Պէօյիւք Օգիանուսատա Նիւ Օրլեան թաղիր օլունուպ Ինկիլիզ թատարրըֆընտա պուլունան պու ատատար հագգընտա բէք աղը խապերլեր կէլմիշ տիր։

Պու ատատարրն սէքէնէսի ինան ճինսինին էն զիատէ ճանամարա պէնղեր սօյունտան օլուպ, Ինկիլիզլեր հեր նէ մէրթէպէ թէրպիյէ գաչգընմըշլար իսէ տէ, միւմքին օլամամըշտուր։ Տայիմա զօրպա գաղգմագ, վէ եէլ կէշիրահքլերի Ինկիլիզի էօլտիւրիւպ եէմէք հալա ատէթլերի օլուպ, պիր գաչ տէֆա Ինկիլիզտէն եէնիլ տիլէր իսէ տէ, հալա պու ճէսամէթլէ պաշ գալտրրտրգլարը, պու ատատարրն, քի Կիրիատէն պէյիւք տիւր հալա թէքմիլէն տախիլի տայրէի իթաէթ օլմատըգլարընա պիր նըշանէ տիր։

Անտիսին 6 ընտա օրատան կէլէն խապերլերէ Նազարէն, պու տէֆա պիւթիւն ատա թէքրար զօրպա գալգըպ, էլլէ կէչէն Ինկիլիզի թէլէֆ իթմէյէ պաշլամըշլար, վէ Վէլքնէր նամ պիր միսօնարը թութուպ վէ գարնընը եարըպ, պաղբրատագլարընը քէօրէրէրէ ատթարգատան սօղրա, քէրլինի օպա օպա կէզտիրիպ, պատէ հու վիճուտանի քէպապ խաերէք պէյիւք շէնլիքլէր վէ բաղալար իլէ եէմիշլեր։

ՀԱԼՊԷՇ. Հապէշիսթան հաքիմի եախսա իմբէրաթորու հագգընտա, խայրը վագրթատան պէրու զաղէթալէրատէ կէօնակէօն հալատխալէր վէ ատճայիպ բիվայէթլէր կէզմէքտէ իսէ տէ պունարատա էլպէթատէ եալան վէ մուպարաղա օլուզուզունտան, պիլգէր պէր վէճհ ատի եալընըզ ըէսմի պիր հալատխէ գանատաթ իտէրիզ քի, պու տուր։

«Հապէշիսթանտա օլան Ինկիլիզ մահպուսլարը հագգընտա պուլունուլան հալ բարլամէնթ մէճլիսինտէ վիւքէլյա սիվալ օլունուրգատա, շու ճէվապ վէրիլմիշ տիր։

«Հապէշ իմբէրաթորու Թէոտոր Ռուսիա վէ Ֆրանսա իմբէրաթորլարընա, գրալիչամըզ Վիգթորիայա, վէ Ալէմանեանըն պաղը հիքմատարլարընա մէկթիպլէր եազպ, քէնոիսի Թիւրքիսթանը զապթ իթմէք թասավվուրունտա օլուզուզունտան, պու եիւգսէն քէնոիսինէ մուսամէնէթ օլունմասընը մաթլուպ իթմիշ իտի։

«Ինկիլթէրրա շու ճէվապը վէրտի Հապէշ իմբէրաթորու կէրէք Թիւրքիսթանը վէ կէրէք Մըսրը զապթ իթմէք խայալաթընտան վազ կէչիպ, պէօյլէ ֆիքրլերտէն քիւլիէն սարֆը նազար իթմէսիքճէ, Ինկիլիզ տէվլէթի քէնոիսինտէն նէ էլչի, նէ տէ մէկթիպ հասրը հիչ պիր շէյ գաղուլ իտէմէզ։

«Միւսիւ Իլովտէնին եէրինէ գապտան Դամրօն Հապէշ Ինկիլիզ գօնսօլոսու թային օլունուպ, պունա Հապէշիսթանըն տախիլ իշլերինէ դարըշմամագ, վէ եալընըզ իթիմատնամէսինի թագտիմ իթմէք իւզրէ, մուէքէտ թալիմաթլար վէրիլմիշ իտի։ Լաքին պէտպախթլըգլա միւսիւ Դամրօն թալիմաթընը թէճավուզ իտիւպ, իւզերինէ ասլա ֆարզ օլմայան շէյլեր հագգընտա տաւխի սէօհպէթ աչմըշ ըտը։

«Նիհայէթ Հապէշ հիքմատը մուվաճէհէսինտէ թահդիր գատարհաթընտա պուլունուպ, մահպէսէ ատթըտը, չունքիւ Թէոտոր Վիգթորիայա նամ եազըպ Վիգթորիանին ճէվապ վէրմէմէսինի, քէնոիսինէ պիր պէյիւք թահդիր սայմըշ ըտը։

«Ֆրանսըզ իմբէրաթորու իսէ, Հապէշ իմբէրաթորունա ճէվապ եազտը, լաքին պունուն տա գարշըլըգը շու օլտու քի, Թէոտոր Ֆրանսըզ գօնսօլոսունու տէմիրէ վուրտուրուպ պիրազ սօզտա տա պիւթիւն պիւթիւնէ մէմլէքէթտէն գօվտու։

«(Ռուսիանէ ճէվապ վէրմիշմիսիմ տէյիլ։) Գարտան Դամրօնու գուրթարմագ իշիւն Ինկիլիզ տէվլէթի էլինտէն նէ կէլտի իսէ իճրա խլէտի, լաքին Ինկիլիզին Հապէշիսթանա ճէնկ ատամամասը շու սէպէպ տիր քի, Հապէշին սէվահիլի օլմայրպ, գարատան տախի տաքէր կէչիրմէք մուհալտը, չունքի օրտու կէչէճէք հիչ պիր եօլ եօգ տուր։

«Հապէշին էնսան խապերի Անգլատէն տիր. պու թարիխտէ Ինկիլիզ մահպուսլարը սաղ վէ բահաթ ըմբշլար. վէ Ինշալահ եագընտա խէլասլէրի խապերինի տախի աղբրը։»

ՄԱԴՐԻԳ։ Ֆաս հաքիմինին պիրատէրի Միւլէյ Ալպաս, պու էնատէ Բարիստէ օլուպ, իմբէրաթոր թէրաֆընտան տէֆա տէֆա իլթիֆաթլա դապուլ օլունմուշ տուր։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՄԻԹԷՆԵՎԻԷ

Դուրիէ ա'Օրիանտա շու վէճհ իլէ եազընը տը. բէք չօք էյալէթլերտէն, վէրկի թահսիլինէ մէմուր օլան զէվաթրն շիտատէթինտէն շիքեայէթլէր օլունուր։

Օսմթը հազրէթը Շահանէ տէն սատր օլան պիր խաթթ իլէ, ահալինին թաղէիգ օլունմամասը էմր պույրուլմուշ իսէ տէ, պու մէմուրլար զալիպա պու թէնպիհի պիւթիւն պիւթիւնէ ունութմուշլար տը։

— Իւրոբանն հեր թէրաֆընտա, եէվմկէ զաղէթալեր չըգտըղը մալիւմ տիւր. պու զաղէթալարըն պիր գաչ գըթալարընը կէօրտիւյիւմիւզ հալտե, հեր պիրինտե պէհեր եէվմ պիր գաչ քիշինին քէնտի քէնտինի էօլտիւրիւպ թէլէֆ իթմէքտե օլտուգլարընտան, հիչ պիր մանա վերիլէմէզ։

Պաղըլարը պունու պիր նէվի գաֆիլտէն իւսթէ կէլէն տիվանէլտէ համ խտէրլեր, տիկերլերի մէզհէպ սիպլէտ պաղըլարը սիվիլիզասիոնա, սայըրլարը սայը սէպէպլերէ, հեր նէ հալ իստ, Իւրոբայա պէօյիւք խէճալէթ կէթիրիճի պիր հիսէթ օլուպ, պիր չարէսինե պագըմատըղընա աշըրը թէէսսիւֆ օլունուր։

Ամիւզգիր հիքայէ տախի պու գապիլտէն տիր։

Առատմ Ռ. պիր մէմուր ղէվճէսի վէ իւչ եվլատ անասը վէ օթուզ եաշընտա օլտուղու հալտե, կէչէնտե պիր մէճլիստե աղզընտան ղայէթ ա ճայիպ վէ պէտֆալ լագըրտըլար գաչըրմըշտը, լաքին քէնտիսի տայիմա կիւլէր եիւզիւ վէ խաֆիֆ միղամ օլտուղունտան պու լագըրտըլարընա տախի էհէմմիյէթ վերիլմէսի։

Ինէնչէմպէ ախշամը պիր ասքէրի պալօսունտա իսի. ճիւմատա կիւնիւ, աղըր պիր թօպէթ իթմէքտէն վէ իւչ եվլատընը տախի թէմիզճէ կիսարտըքտէն սօղրա, պէսլէմէսինի տախի պէրատպէր ալըպ Ըրտա չէհրի գաբուսունտան տրշարը չըգտը։

Ինթիսապ նիկեահսանլարընդն գովուշու էօնիւնտէն կէչիքտե պունլարը պիրինե պիր մէկթիպ վերիպ, բօլիս միւտիրինին էլինե վասլ օմուշտու, վէ իչինտե նէ օլաճաղը եաղըլը օլտուղունտան միւտիր տէրագապ իմտատա եէթիշտի իսէ տէ, բէք չօղ զահմէթլէ չայրն իչինտե մատամը պուլտուլար, վէ չօճուգլարը պաղչայան իբլերի չէօղմէյէ բէք չօղ զահմէթ չէքիպ, բէք չօղ վագըթ զայպ իթթիքլերինտէն, գարայա չըգաբըրգտա աէօրտիւ տէ էօվիւշ պուլունտու, իմտի ճիւմէսինի պիր ա բապայա եիւքլէթիպ էվլերինե եօլատրլար, վէ եօլա վէ խանէլերինին բիչ կեահրնա պինէրճէ պին ահալի եըղըրը։

— Պու տէֆա Ֆրանսատան պիր գօնէթամիրալ իլէ պիր գաբաղ սիվաբիսի Լօնտրա պահրիյէ նէզարէթինե կիտիպ, Ինկիլիզին զըրհը ազանմասընը Ֆրանսա լիմանլարընա տավէթ իտէճէք տիր։

Իւմերայը պահրիյէտէն օլան պու զէվաթ Ինկիլիզ պահրիյէ նէզարէթի իլէ իսթիշարէ իտիւպ, գաչ կէմի կէլէճէյինի. հանկը լիմանլարա ուղրայաճագլարը նէ մանօվրա իտէճէքլերինի գարարլաշտրըսաճագլար ըմըշ։

Պիլ մուգապէլէ Ինկիլթէրրատան տախի Ֆրանսայա պէօյէ տավէթճիլեր կէլիպ, պէօյէ միւգաբէրէլեր օլաճագմըշ. պու սէպէպ իլէ Ֆրանսըղ զըրհը սէֆինէլերի տախի ատէլէթէն ազանթրլըպ, Շէրպուրկ լիմանընա կէօնէրիլմէքտե տիր։

— Ամերիգատան Ագտէնիզ կէլէճէք պէօյիւք ազանմա տախի հեր կիւն պէքլէնիլմէքտե տիր. պիր բիվայէթէ նաղարէն պու ազանմա պէօյիւք քիւչիւք գըրդ գըթա կէմիտէն միւրէթթէպ օլաճագմըշ. տիկեր բիվայէթէ նաղարէն ճէման օն գըթա կէմի իմիշ։

Վէ քէզալիք Ամերիգալըլարըն Ագտէնիզտե թէրատանե կիպի պիր եեր էանմէք արզուսինտե օլտուգլարը թէվսթուրու. թէքրար մէյատանա չըգմըշ տրը։

— Յուրնալտա եաղըլըղընա նազարէն. Ռում միլլէթինին. միլլէթ պօրճունա մէտար օրմադ իւղրէ, պու տէֆա բաթրիգխանէ սանալըղընա եիրմի պին լիրա թէսլիմ օլունմուշ տուր. լաքին նէրէտէն. ատատմ պաշընա ալընան ալթը ղուրուշտան մը, պաշգա պիր մահալտէն մի օրալարը մալիւմ տէյիլ տիր։

— Իարիս զաղէթալերինտե շու թօհաֆ հավատսիսի օգուրուղ. «Բէօլինէն պիրի խանէսինե ուֆագ թէֆէք տիւղմէք իւզրէ Իարիսէ կէլիր, վէ օրատա էքսէրիյէ ատէթ օլտուղու վէճհ իլէ պիր էյիճէ սերիսօշ օլուր, օ հալտե թօրպասընը սրթրինա վուրուպ տիւշէ գալգա քէօյ ավտէթ իթթիքտե, նիհայէթ պիր չուգուրա տէվրիլիպ, ույուսյա գալըր։

» Տիւշիւյիւնտե թօրպա տախի տէլինիպ սբարմաչէթ բաբէթլերի տրշարը ֆըրլար։ Լքի խօվարատա կէչէրքէն սերհօշ քէօյլիյիւ պու հայտե կէօրտիւքտե, շունա պիր օյան իսէլիմ տէյէրէք, թօրպատա նէ գատար ըսբարմաչէթ վար ըսա ալըրլար, վէ էթրաֆընա ֆիրտաօլայը եէրէ տիքիպ, ճիւմէսինի եագարլար վէ պու հալէ պիրաղ կիւլտիւքտէն սօղրա պըրաղրըլար սավուշուրլար։

»Պաշգալարը իւսթէ կէլիր, վէ չուգուր պիր եէրտե էօվիւշ պիր ատատմն էթրաֆընտա պու գատար մամ եանարդընը կէօրտիւքտե թաճիպ իւտերէր. պիր գաչ տինատար գօճա գարըլար ակղ չէօքիւպ ճանը իչին բահմէթ տուալարը տախի օգումաղա պաշլարլար։ Նիհայէթ գալապալարդ չօղալը տրգտա, քէօյլիանիւն պիր հէմճէհրիսի տախի զուհուր իտեր. վայ պու պիզիմ Ռիէրօ տուր, վահ վահ պիչարէյի էօլտիւրմիւշլեր տէյէրէք զապիթէ գօշար, վէ զապիթ պիր հէքիմ ալըպ գօշտուգտա, հէքիմ անինտե աղնար քի, եաթան էօլիւ տէյիլ, սերիսօշ տուր։

«Նիհայէթ սերիսօշու օյանարրրրլար, վէ պու նէ հալ տէյի սիվալ իտերլէր. սերիսօշ իսէ քէնտինտէն պիխապէր պունլարըն եիւզիւնե պագար ֆագաթ ճէվապ վերիպ նութգ իտէմէզ, վէ պիր գաչ կիւն օ հալտե գաղըր։ Վէ էյեր էքի խօվարատա եաբարդըլարը ցուն նե եինե քէնտիլերի խապէր վերմէսելեր, հալա հեր քէս շաշըպ գալաճագմըշ։

— Պու էտնատէ պիրի Ինկիլթէրրատա Պէլֆասթատան, վէ պիրի Ֆրանսատա Լիօնտան, վէ պիրի տախի Իարիսատէն, իւչ պալօն հավայա չըգարըլմըշ տրը. Լիօնտան վէ Իարիստէն հավայա չըգանլար հագգընտա հէնիւղ պիր հավատիս եօղ տուր, Ինկիլթէրրատան չըգան պալօն հագգընտա տարիսի Լօնտրա պահրիյէ նէզարէթինե կիտիպ, Ինկիլիզին զըրհը ազանմասընը Ֆրանսա լիմանլարընա տավէթ իտէճէք տիր։

Իւմերայը պահրիյէտէն օլան պու զէվաթ Ինկիլիզ պահրիյէ նէզարէթի իլէ խսթիշարէ իտիւպ, գաչ կէմի կէլէճէյինի. հանկը լիմանլարա ուղրայաճագլարը նէ մանօվրա իտէճէքլերինի գարարլաշտրըսաճագլար ըմըշ։

Պիլ մուգապէլէ Ինկիլթէրրատան տախի Ֆրանսայա պէօյէ տավէթճիլեր կէլիպ, պէօյէ միւգաբէրէլեր օլաճագմըշ. պու սէպէպ իլէ Ֆրանսըղ զըրհը սէֆինէլերի տախի ատէլէթէն ազանթրլըպ, Շէրպուրկ լիմանընա կէօնէրիլմէքտե տիր։

— Ամերիգատան Ագտէնիզտէ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ֆը թէնպէհ հարէքէթին թէքէրրիւ-բիւնտէ ճէզանըն մըգտարը տախի թէ-զայեիւտ իտէճէք տիր։

ՍՕՆ ՀԱՎԱՏԻՍ

ԹԷԼԵԳՐԱՖ ԽԱԳԵՐԼԵՐԻ

Թրասպուրգան էյալէթինէ տախիլ Կիւմիւշխանէտէն, վէ Չանոդ գալէ-սինտէն վէ թէքֆուր տաղընտան վա-րիտ օլան թէլէգրաֆ խապէրլէրինէ նաղարէն, պու իւչ մահալտէ տախի կէչէն բաղար էրթէսի կիւնիւ պէօ-յիւք պէօյիւք պօրալար վէ ֆուրթու-նալար օլուպ, խայլը քէտէր վէրմիշ տիր, Կիւմիւշխանէտէ աղաճլար քէս-քինտէն դօրուպ, էվլէր տախի եր-գրմըշ տըր։

Թէքիր տաղընտա էբէյիտէ գուվ-վէթլու պիր զէլզէլէ տախի օրմուշ տուր քի Խոթանպօլտա տախի տու-յանլար օրմուշ տուր բաղար տապա-նըլը։

— Ինկլիթերրատա ինթիխապլար իւէրիլէմէքտէ տիր. շիմախյէտէք 286 աղա ինթիխապ օլունուպ, պունլա-րըն 184 իւ սերպէսթիյէթ թէրաֆ-տարը վէ 102 սի էսկի ուսուլ թէրաֆ-տարընտան ըմըշ։

Յուրնալըն գավլինճէ, բաղար կիւնիւ օթուզ գատար գօլէրա զու-հրաթը օրմուշ, վէ բաղար էրթէսի կիւնիւ տախի 32 քիշի էօլմիշ տիւր։

Դուրիէնին գավլինճէ բաղար էր-թէսի կիւնիւ 36 քիշի գօլէրատան վէ ֆաթ իթմիշ տիր. իքիսի Դում պարխանէտէ մէկթէպը Թրպպկյէ-տէն։

Տիւնքի սալը կիւնիւ 32 զուհրաթ օրմուշ տուր. պիր զուհրաթ տախի Խանգալտի թէրաֆլարընտա իշլիթիլ-միշ տիր։

Ինչալահու Թասալա պու կէճէքի պօլ վէ շէհիտ եաղմուրլար հավայը թէմիզէյիպ, պու իլէթին էսէրի պիւ-թիւն պիւթիւնէ մահվ օլուր։

ԻԼԱՆԱԹ

ՕՐԱՑՈՑՑ

1866

Տպագրութիւն Պիւրճեան.

Գրքոյս ուֆաք, վէ պասմասը թէմիզ օլարագ կէլէճէք սէնէնին օրա-ցոյցը էհվէն պահա իլէ հէր քիթապ-ճըլարտա սաթըլմագտա տըր։

Ֆիյ. 40 բարա։

Գօլէրա իլէթինտէն մուհաֆազա օլունմագ իւզրէ, պիր նէվի իքսիր վէ պիր նէվի սիրքէ քի ԲՐՕՖԻԼԱԳԹԻԳ ԹԱ-ՊԻՐ ՕԼՈՒՆՈՒՐ։

Պէօյիւք տէրէտէ, էճզաճը միւ-սիւ Կալաթինին թէրթիպի։

Հէր շիշէտէ պիրէր էթիքէթ, վէ սիւրէթը իսթիմալի իչիւն պիրէր թա-լիմաթ տախի պուլունուր։ Մահալը ֆիւրուխթը, Պէյօղլունտա, Տէլլա Սիւտտա վէ թէօտորիտէս էճզախա-նէլէրինտէ. Դալաթատա. միւսիւ Ընթուան Պաղչէսան օղլու. Սանտրգ-ճըլար։ Սսիթանէտէ. միւսիւ Սինաբ-եան. իքի գաբուլու Պաղչէ գաբու-սունտա։ Պէշիկթաշտա. միւսիւ Կէն-սան Ռէրմակեան։ Էյէնի քէօյտէ Յօ-ղէֆ Պարօճձի էճզախանէլէրինտէ։ 1

Էյ-ըէ սէրէ ֆայէլէ էսէրգրաղը պէյէլ. Ելը ալլը ֆայէլ. էյ-ըէ պէօրի ապէպ Օսմանլը էրասը.

Պունտան ալթը այ ագտէմ զու-հուրա կէլիպ, ճիւմէյէ մալիւմ օլան պու բիանգօլու իսթիգրազը իլք բի-անգօսու աղոսթոսուն 1/13իւնտէ չէ-քիլէճէք տիր. քէղալիք տէօրթ պին տէօրթ եիւզ հիսսէնին բէէսիւլ մալի եիւզէր լիրատան էտա օլունուպ, իք-բամ նէվինտէն օլարապ, օթուզ իքի պին լիրալըգ բիանգօսու տախի սեպ-տեմբերին 1/13իւնտէ, Սոֆէրիէ ծէնէ-րալ իտարէխանէսինտէ էտա օլունա-ճագ տըր։

Օնտրտէ պէյան օլունտուզու վէ հա-ղիլէ, իւլք ջգան նումէրօ, իլք բիան-գօյու գալանաճագ, վէ իքինճիսի ի-քինճիսինի, վէ գուսուրու ատա հա-քէղա։

Ռէման 197 ապէպ գալանըլաճագ Բի-անգօլարը ճէպվէլի։

Բիանգօ.		Լիրա.	Եէքիւն.
1	»	5000	5000
1	»	2000	2000
5	»	1000	5000
10	»	500	5000
20	»	200	4000
60	»	100	6000
100	»	50	5000
197		Լիրայը Օսմանի	32000

Տիւնքի բաղար էրթէսի կիւնիւն-ուէն պաշլանարագ, պէհէր եէվմ, պու իսթիդրաղ հիսսէլէրինտէն քիմ-տէ վար իսկ, նումէրօլարը մուայէնէ վէ մուգայէլէ օլունուպ բիանգօ սան-ալըգճասընա վագ օլունաճագ տըր։

Պու մուտմէլէյէ տախի, պիր գօ-միսսիօն նէզարէթ իսիւպ, գօմիսսի-օնու մէղբիւր տախի ատիիւզվէր զէվաթտէն միւրէքքէպ օլաճագ տըր։

Տէվէթը Ալիսէ ճանիպինտէն պիր մէմուր։

Դալաթա թիւճճար պօրսասը տէ-բիւթալարը.

Սօսիէթէ ճէնէրալան իքի մէմուր։

Վէ ահալիտէն քիմ քի իսթէրսէ կէլիպ սէյր իտէպիլէճէք տիր։

Սսիթանէ 7 Յուլիս 1865. 4

Օրթաքէօյ տէրէ իշինտէ. Իրմէնի Դալաթալը քիլիսէսի իթթիհալինտէ 300 արշըն արսա իւզէրինտէ 85 նումէրօ-լու իքի գաթ պիր պապ խանէ տէրու-նինտէ պէշ օտա պիր մութպախ, վէ Լիւրսաբաքեարի թուլումպա իլէ խա-նէնին իւսթ գաթընա գատար սու-ջրգար վէ պիր սու խազնէսի վէ սա-յրը լեվազիմաթը միւքէմմէլ, վէ իքի ի-չ հայվան ալըր պիր աթ ախուրը, վէ արգասընտա 700 արշըն պաղչէսի, քի տէրուսինտէ էնվաի տիւրլիւ մէյվէ ա-ղաճլարը վէ լիմօնլուգ վէ սայիրէ մէվ-ճուտ օլուպ, իշթիրասընա իսթէք ի-տէնլէր Դալաթա Էյէնի ճամի օգա-ղընտա Բիւչիւք խանտա քեահատճը Պետրոսեան Յարութիւն աղանըն մա-ղազասընտա, Սսիթանէտէ հաթապ գաբուսունտա Ն° 338 քէրէստէճի տիւքքեանընտա հաճի Յովհաննէս աղա իլէ կէօրիւշէպիլիրլէր։ 2

Պէօյիւք Ստատա, էպնիսէ եաբ-մագ իւզրէ մէզատլա սաթըլաճագ օ-լան արազի իլանը։

Իշ պու բումի յուլսին տէօր-տիւնճիւ, օն պիրինճի վէ օն սէքի-զինճի բաղար կիւնլէրի, էօյլէ վագ-թընտան պիր սաաթ էվվէլ Ստատը մէզքիւրտէ միւթէվէքքա միւսիւ Բի-էրօնուն քիւչիւք Զընարտա մութա-սարրըֆ օլուզու պաղ, պէշ գրթա-յա թագսիմ օլունարագ, պէր վէճհը աթի սաթըլաճագ տըր։

1.	1160	արշըն արսա. 16 արշըն 16 բարմագ եիւզիւ օլարագ.
2.	1588.	29 արշըն 16 բարմագ եիւզիւ օլարագ
3.	1237.	33 արշըն 12 բարմագ եիւզիւ օլարագ.
4.	1337.	25 արշըն 4 բարմագ եիւզիւ օլարագ.
5.	1308.	23. 8. եիւզիւ օլարագ։

Մէզատտան էվվէլ մէզքիւր արսալարըն բէսմի, զնրաէ իմզա սահի-պինին եէտինտէ պուլունուպ, մէ-զատտան էվվէլ իսթէյէն կէօրէպիլիր։

Սաթըն ալանլար, եիւզտէ եիրմի պէշ բէյ օլարագ, մէզատ կիւնիւ վէ-բիպ, պագը գալանընը իւզէրլէրինէ ֆիրաղ օլսուզու կիւն վէրէճէքլէր։

Իւչ մէզատըն հեր պիրինտէ տա-խի պիր արսա գաթիէն սաթըլապիլիր։

Սսիթանէ 9 Յուլիս ալաֆրանկա 1865

2 Մ. ՏԷ ԳԱՍԹՐՕ

1865 սէնէսի շէհրը թէմմուզուն 13իւնճիւ թարիխինտէն իթթիպարիկէ Զիվզկէ Աբսրը գումբանիա վաքըֆլէ-րի վէ բօսթանխանէի Աբսրբիկէ իտա-բէլէրի պէյնինտէ բապթ օլունան ադտնամէ իգթիզասընճա կէրէք Իս-կէնտէրիկէ վէ կէրէք Աբսրը ճանի-պինտէ պուլունան սայրը ձիհէթլէրէ կիտէճէք օլան քեաֆֆէյի թահրիրաթ պունտան պէօյլէ Դալաթատա Սան-տրգճըլար սօգաղընտա 116 նումէրօ-տա պուլունան իտարէի մէրգումէնին մաղազասընա պրբաղըլմասը, իճապը հալտէն իտիւկի ճանիպի իտարէի բօս-թայի Աբսրբիկէտէն իլան վէ պէյան գրլընը իսկ տէ, պունտան զիատէ թալիմաթ իսթէյէն օլուր իսկ իտա-բէի մէրգումէ մաղազասընա միւրա-ճաաթ օլունտ։ 2

Կէրէք թէքմիլէն վէ կէրէք բարչա բարչա տախի սաթըլըր արշընը օն իքի ղուրուշա։

Պէյօղլու խաբրճընտա Դէրրիքէօ-յիւնտէ Լատին Դաթոլիք քիլիսէսի գարշըսընտա 15.000 արշըն գատար, աղաճ վէ պաղ տիքիլի պիր արազի, թամ օրթասընտա տոյտ վէ պօլ սույու-օլան պիր գույու իլէ։

Մէճմուայը Հափտոխս օտասընա միւրաճաաթ օլունա։

Թիւրքճէ վէ Աբրաճա վէ Ռումճա, Պուլղար վէ Իրմէնի վէ Լահու-տի վէ Լֆիլաղ. Սրբոպ վէ Ֆրանսըզ Ինկիլիզ վէ Իթալիա վէ Սօսգօֆ վէ Նէմճէ լիսանլարընտա օլարագ իլամ վէ խսթիտա վէ Թահրիրաթ, վէ հէր նէվի էվրագ վէ սէնէտաթ օլուպ քէմալի վագրթ վէ իթինա իլէ էլսի-նէյի մէղբիւրէտէն պիր պիրինտէն տիկէրինէ նագլ վէ թէրճիւմէ իթ-մէք նէյէթինտէ պուլունան զէվաթըն Նօրկի Ռուֆօրուլ պուլունտուզու Պահճէ գաբուսու խարիճինտէ վագը 22 նումէրօ իլէ մուրագգամ օտայա միւրաճաաթ պույուրմալէրի զրմնը-տա իլանը քէյֆիյէթէ իպթիտար գը-լընը։ 1

ՊՕՐՍԱ 1865	Յունիս 29													
				ՄԷՏԱԼԼԻՔՆԵՐ	Բաղար էր՝ Յուն՝ 28	Սալը 29	Շաբաթվա 30	Բէնջէմպէ Յուլիս 1	Ճումա 2				Ճումա էր՝ 3
Լոնտ՝ 3 այ վատէ Դրշ.	109 1/10	108 3/4		Մէճիտիյէ լիրա · Դրշ.	102 20		102 20	102 20	102 20	102 20			102 20
Փարիս » »				Միւմթազէ ֆայ. պանքը »	64 13		64 18	64 15	64 8	64 8			64 15
Մարսիլիա 3 այ վատէ »	23 17 1/2			Օն սէ՝ թէրթ. ֆայ՝ ալ՝ »	53 20		53	53 10	53 5	53 5			53 5
Լիվորնա » »				Գոնսոլիտէ · · · · »	53 33		54 8	54 10	53 39	53 38			54 5
Ճէնովա » »				Գոնսոլիտէ ճէտիտ · »	53 33		54 8	54 10	53 39	53 38			54 5
Ղաբօլի » »				Թէրթիպաթը բապիա »	54 3		54 18	54 15	54 9	54 8			54 15

ԶԱԽԻՐԷ 7 ՅՈՒԼԻՍ

		Ղուրուշ
Թայզան Արնաուտ · · · · · · ·	քիլ	24–25
Իսմայիլ · · · · · · · · · ·	»	21–22
Գալաս · · · · · · · · · · ·	»	· — ·
Ռումելի Պաղչէգ · · · · · ·	»	18–20
» Պուրղաղ · · · · · · · ·	»	20–21
Աղօֆ գրղրլճա · · · · · · ·	»	· — ·
Իպրայիլ · · · · · · · · · ·	»	17–19
Իսմայիլ · · · · · · · · · ·	»	—
Սամսուն · · · · · · · · · ·	»	21–22
Պուրղաղ · · · · · · · · · ·	»	20–21
Պալչէգ · · · · · · · · · ·	»	18–20
Գօգօրօղ Գալաս · · · · · · ·	»	· — ·
Ամբա · · · · · · · · · · ·	»	8–8 1/2

Մէճմուտաթ 200.000։

ԵՄԹԱՆՑԻ ՏԱԽԻԼԻՑԷ 7 ՅՈՒԼԻՍ

ԱՆԱՏՕԼՈՒ ախրհէմ · · · · · · · · · · ·